

PRIČA
RAKOVA LJUBAV
A story
The crab's love

Ovo je priča o raku koji živi na stijeni uronjenoj u more negdje na svijetu. Nećemo otkriti to mjesto da se ne poremeti svetost hrama koji je rak teško gradio, jer zamalo zbog njega nije izgubio glavu. Ona, dakle priča, mogla bi nas podučiti što je važnije: prvo naći dom pa sreću ili obrnuto, prvo sreću pa onda dom. Dakle, čujmo što govori priča.

Jednoga davnog jutra pučina je izranjala iz noći obojana azurnom plavom bojom, sunce je s neba u tili čas prosulo zlatno svjetlo po svijetu. Hrid je blistala optimizmom i spokojem. Samo on, jadan mali rak, sjedio je u toj oazi samoće bez optimizma i nade. Vidio je sebe u nekom drugom svijetu; želio je hrid s mnogo rakova, želio je djevojku i bogatstvo. Samoća ga je dokrajčivala, a želja da nešto poduzme izluđivala; jer s hridi se nije moglo nikud.

- O, Bože, što sam zgriješio da si me ostavio na ovoj pustoj hridi?!

Mato Mijić, Dubrovnik

- mislio je i piždrio u pučinu s koje ništa nije pristizalo osim vjetra i čežnje.

- O, moj usude, moj živote gorki!...Imati cijelu hrid, imati cijelo more, a biti tako sam!...O sudbino, odvedi me odavde tamo gdje žive oni bogati rakovi o kojima je pričao moj otac. Pošalji i meni onakav komad drva što si ga poslala njima i oni, ne budi ljudi, ukrcali se i otplovili u blagostanje, u novi svijet.

I baš kad se htio vratiti u svoju malu škrapicu nešto se zacrnilo na pučini.

- Opet prividi...- pomislio je, jer mu se već događalo da vidi priviđenja.

- Ne, nije privid!- Sad je sasvim jasno vidio malu crnu stvar kako se ljuškava na moru. Brzo je skočio do najvišeg mjesta odakle se sad sasvim jasno vidjelo da se radi o nečemu što pluta i plovi pravo prema njegovoj hridi.

- Kucnuo je čas!... Sudbina se i sa mnom sad poigrava. Dođi mala stvarčice, dođi da te uzjašem i otplovim! -rak je naprosto u sebi vikao od prevelike sreće. Osjećao je kako mu tijelom struji neka neodoljiva čežnja.

Zatim je vještinom akrobata u cirkusu, i prije nego je mala crna stvar dodirnula obalu, skočio na njezina leđa i stegnuo je rakovskom snagom.

- Tko si ti, pusti me, slomit ćeš mi leđa!... viknula je crna stvar.

- Ja sam rak stjenaš, najosamljenije biće na svijetu do ovoga trenutka. Jer, od sada ništa više nije isto!... Bolje ti meni reci tko si?!...

- Ja sam morski vrag!...
- Vraže, ti si moja sreća - kliknuo je radosno rak.
- Ni tikve s vragom nemoj saditi, a kamoli sreću tražiti! - odgovori vrag.
- Hram sreće i ljubavi s tobom ću vraže naći! Vodi me mojim rođacima!
- Odakle ja znam gdje su tvoji rođaci?!...Kloni se mene i skinu mi se s leđa!
- O ne, vraže!-klikne izbezumljeni rak i svom snagom otisne ih oboje prema pučini.

Vragu ne preostane ništa drugo nego da se podredi raku i pomiri s tim da lunja pučinom s rakom na krkače.

- Kad si tako navalio, neka ti bude. Samo te molim da me ne proklinješ ako te sudbina stavi u kušnju. Odvest ću te u zlatni grad divova gdje se živi u izobilju i sreći. I obećaj mi da ćeš se, kad tamo stignemo skinuti s mojih leđa.-
- Obećavam! - zakune se rak.

Četiri dana su plutali u postu. Rak je skapavao od gladi, ali se nije dao. Jednako se kao i vrag nosio s jadima i neizvjesnošću.

- Kako ti, vraže, izdržiš ovakav život?
- Moj život je Odiseja. Nadahnuće mi je zlo. Crne sam boje kao i noć. Umrem na bijelom morskom žalu. U sve ćeš se ti još uvjeriti!
- Samo ti nemoj meni umrijeti prije zlatnog divovskog grada!..
- Cerio se rak od sreće i piždrio u kopno što se bilo iznenada pojavilo.
- Eno, tamo je negdje divovski grad. Samo da nas more donese kako sam smislio - reče vrag i podlo se nasmije.

I stvarno, nakon nekog vremena približili su se velikom kamenom gradu.

Rak je naprosto blistao od sreće. Već se vidio u društvu bogatih rakova sa svim privilegijama bogataša. U zanosu je opustio kliješta, uvjeren da mu vrag uskoro neće trebati. Neće mu se puno ni zahvaljivati; bit će mu dovoljno što je opet slobodan od tereta na leđima.

Nije ni primijetio kad su se odnekud sjatili galebovi i stali kružiti iznad njihovih glava.

Tek kad se jedan galeb krstaš stao obrušavati tik iznad njih, rak shvati u kakvoj je opasnosti.

- Bježimo!...viknu vragu.
- Kud da bježimo, kad ja ništa ne određujem,...Ti bježi ako možeš, a ja se prepuštam sudbini!..Ha, ha, ha!...-zlorudo zahihota vrag.

Galeb ga pokuša ključnuti, ali se rak vješto izmakao. Zatim su se sletjeli i drugi. Sad ih je bilo čitavo jato. Rak se snalazio kako je znao i umio. Čas je bio u moru ispod vraga, čas iznad njega, čas lijevo, čas desno.

Vrag se smijao i vikao raku:

- A htio si zlatni grad. Vidiš kako sam te iskušao, ti mali koštani stvore! Jesam li ti rekao; tko s vragom tikve sadi kakva mu je sudbina?!!!!... Još malo i ptice će te pojesti i ja ću biti slobodan!... Ha, ha, ha!!!

Ptice su još malo kružile i ključale neuspješno, a zatim otišle kako su i došle. Rak je izbezumljen gledao za njima, a zatim se svom žuču okomio na vraga. Stezao ga je kliještima tako jako da su mu se skoro kosti počele raspadati.

- Pokazat ću ja tebi, vraže, što je kušnja! Probit ću ti jedra i nećeš više moći plutati po moru, pa ćeš se nasukati na žale i crknuti. Jer si zlo!!!
- Ajme, nemoj me. Evo, na, još koji tren i ja ću se iskupiti. Doveo sam te u zlatni divovski grad, - molio je vrag i kumio. I rak se napokon smilovao.

Lagani vjetar sa zapada brzo ih je odnio u luku divovskog grada.

More je u luci bilo sivo i smrdljivo. Rak je mislio da je to samo trenutačno stanje. Kad su dojedrili do same obale i nasukali se na neki masni smrad, rak shvati da je vrag odnio šalu.

- Ovdje se ne može disati ni živjeti!... Ti si me vraže prevario, ovo nije svijet bogataša, ovo je smak svijeta!...

Vrag nije ništa odgovarao. Rak pomisli da se vrag ugušio, jer je i on sam jedva disao.

- Vraže, reci nešto!...

Vrag nešto stane muljati na sav glas, a onda umukne zauvijek, zaustavljen kraj obale u masnom smradu. Rak iskoristi trenutak. Ugledao je malu škrapu na zidu rive divovske luke i svom snagom odgurne se od vragovih leđa pravo u nju. Zatim se okrenu prema vragu i vidje ga kako nestaje u

masnoj kaljuži, sve dok nije potonuo. Bilo mu je ipak žao vraga.

Škrapa je iznutra blistala kao versajska dvorana. Svjetlucalo je unaokolo i pucketalo i on shvati da su to rakovi, možda baš njegovi rođaci.

- Gdje sam ja ovo,... Tko ste vi?...

- Ne kloni duhom došljače! – javi se glas iz dvorane. – Mi smo rakovi giblinaši!-

Raku se činilo kao da su svi goli golcati. Bili su prozirni i bijeli. Prišli su mu sasvim blizu i zagledavali se u njega.

- Kako si dospio ovdje, u divovski grad? – upita ga isti glas.

- S moje hridi na vragovim leđima. Putovali smo četiri dana nošeni strujama i vjetrom. – odgovori rak i zagleda se u njih kao u osmo svjetsko čudo. Zatim ugleda prelijepu djevojku, sasvim nugu, i on se postidi.

- Boju tijela izjeo nam je smrad što ga divovi puštaju u more.

- Debeli smo i naduti, jer jedemo hranu zagađenu kaljužom. Ništa ovdje više nije normalno. – reče djevojka i u nekom zanosu priđe mu sasvim blizu.

-Ti si lijep i imaš divne šare, a gledaj nas!... nastavi ona govoriti, a njemu se mutilo u glavi i mislio je da će svaki čas pasti u nesvijest.

Dali su mu nešto da pomiriše, od čega mu je bilo bolje. Družio se s njima sve do poslijepodne i pričao im o svojoj hridi i zdravoj hrani na njoj.

Djevojka se nije odvajala od njega. Bila mu je nekako bliska; ili je on dugo čeznuo za ženama. Nije skidao pogleda s nje i moglo se pretpostaviti da će između dvoje mladih planuti ljubav.

Tada je nastupila nagla plima. Dvorana je tonula u kužno more. Davio se. Ona se i dalje nije odvajala od njega. Zatim mu je pozlilo i on pomisli da će skončati kao što je skončao vrag. Nije mogao ni viknuti upomoć, odjednom mu se pred očima zacrnilo. Osjetio je nečije usne na svojim usnama i on stane disati iz utrobe male račice.

Bio je to spas. Opet je otvorio oči. Bili su u moru. Ona ga je vukla za sobom sve do jedne barke a onda su se uz njegovu pomoć ispeli na pramac i

tamo, skriveni u ribarskoj mreži, mogli odahnuti i gledati u divovske ljude kako se šetaju po rivi.

Pala je noć. Ona je imala smaragdno plave oči i bila je bijela kao anđeo.. – Anđele moj! – rekao je u sebi i primaknuo joj se još bliže. U zagrljaju čekali su zoru. Na nebu se sjajio mjesec. Osjetio je nostalgiju za svojom hridi. Sad bi mu za sreću bio dovoljan ovaj plavooki anđeo. I cijeli bi se ovaj pogibeljni put isplatio kad bi se mogao vratiti i s njom živjeti.

Zora je rudila. Odjednom je ribar ušao u barku. Upalio je motor od kojeg su se počeli naprasno treskati. Barka zaplovi izvan divovske luke. Opet je bio na pučini. Skriveni u mreži oboje su strepili što će se s njima dogoditi. Ona je počela plakati.

- Zbogom, moj dome - izustila je.

- Tvoj otac će biti sretan da si se spasila - reče rak i prigrli je na svoje grudi.

- Ali on nikad neće saznati što se s nama zbilo – odgovori ona i stane još više plakati.

Iznenada je ribar zaustavio barku. Potom je zaveslao prema nekoj stijeni. Na rakovo zaprepaštenje bila je to baš njegova mala hrid. Odmah je znao što mu je činiti. Čim je barka stala dograbio je svoga anđela i bacio se u more. Zatim je ronio poznatim putem sve do ulaska u svoju škrapu. Ribar je vidio kako su skočili, pa se nasmije i reče u sav glas:

- A ja mislio da su u mreži dva petrova uha; kad ono rakovi pobjegoše na hridine. E, moj sveti Petre, i oni grade svoj hram na tvrdoj stijeni. Božja volja. Zatim zaveže konop za hrid i odgurne barku.

Eto, tako je završila rakova pustolovina po svijetu. I, kako smo rekli, nikad vam nećemo otkriti gdje je taj hram rakove ljubavi. Da ne dođu ljudi - divovi i sve ne unište.

Rukopis primljen: 20.12.2003.